

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสุขภาวะของชนชาติพันธุ์อาข่าซึ่งประชากรศึกษาคือชนชาติพันธุ์อาข่าที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย จากจำนวนทั้งสิ้น 168 หมู่บ้าน กลุ่มเลือกเข้าศึกษา 20 หมู่บ้าน จำนวนประชากรศึกษาทั้งหมด 400 คน โดยใช้เทคนิค Cluster Sampling Technique แบ่งกลุ่มศึกษาต่างๆ ออกเป็น 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเด็กอายุ 0-1 ปี กลุ่มเด็กอายุ 1-5 ปี กลุ่มเด็กอายุ 6-12 ปี กลุ่มเด็กชายอายุ 13-24 ปี กลุ่มเด็กผู้หญิงอายุ 13-44 ปี กลุ่มเด็กชายอายุ 25-60 ปี กลุ่มผู้หญิง 45-60 ปี และกลุ่มผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ข้อมูลประวัติการฉีดวัคซีน ข้อมูลการตรวจพัฒนาการเด็ก ข้อมูลอนามัยแม่และเด็ก ข้อมูลการวางแผนครอบครัว ที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงและความตรงแล้ว

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 79.29 นับถือศาสนาคริสต์ สมาชิกครอบครัวร้อยละ 50.00 มีจำนวน 4-6 คน รายได้ครอบครัว ร้อยละ 40.24 เท่ากับหรือน้อยกว่า 50,000 บาท/ปี น้ำอุปโภคบริโภคมาจากประปาภูเขา ระยะทางจากบ้านไปโรงพยาบาลอยู่ระหว่าง 16-40 กิโลเมตร (ร้อยละ 46.34) และส่วนใหญ่อยู่ห่างจากสถานอนามัยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 กิโลเมตร ในกลุ่มเด็ก 0-1 ปี ร้อยละ 96.00 มีประวัติการฉีดวัคซีน โดยได้รับวัคซีน BCG ร้อยละ 76.00 ได้รับวัคซีน HB ร้อยละ 26.00 ได้รับวัคซีน DTP-HB₁ ร้อยละ 95.00 ได้รับวัคซีน DTP-HB₂ ร้อยละ 92.00 ได้รับวัคซีน DTP-HB₃ ร้อยละ 70.00 ได้รับวัคซีน M/MMR ร้อยละ 30.00 ได้รับวัคซีน DTP₄ OPV₄ ร้อยละ 96.00 ได้รับวัคซีน JE₁, JE₂ ร้อยละ 92.00 ได้รับวัคซีน DTP₅ OPV₅ ร้อยละ 40.00 โดยได้รับวัคซีนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัย ร้อยละ 98.83 ในกลุ่มอายุ 6-12 ปี ได้รับการตรวจพัฒนาการต่าง ๆ เพียง ร้อยละ 4.80 ในกลุ่มผู้ชาย 13-25 ปี ได้รับข้อมูลข่าวสารสุขภาพจากโทรทัศน์ ร้อยละ 76.00 มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ร้อยละ 28.00 ดื่มสุราและสูบกัญชา ร้อยละ 6.00 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 60.00 และมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 16 ปี ร้อยละ 36.67 และใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพียง ร้อยละ 56.67 และมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ร้อยละ 6.67 ในกลุ่มผู้หญิง 13-44 ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 60.00 ไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้ ร้อยละ 26.00 ไม่ได้รับการฝากครรภ์ ร้อยละ 57.14 และคลอดที่บ้าน 85.71 โดยหมอด้าแย เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ร้อยละ 89.29 และมารดาที่ตั้งครรภ์ได้รับวัคซีนครบชุด ร้อยละ 2.86 ได้รับตรวจมะเร็งปากมดลูก ร้อยละ 28.57 และไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 16.13 กลุ่มชายอายุ 26-60 ปี มีรายได้ครอบครัวเท่ากับหรือน้อยกว่า 50,000 บาท/ปี ร้อยละ 38.00 ไม่ได้เรียนหนังสือ 74.00 ไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้ ร้อยละ 28.00 กลุ่มหญิงอายุ 45-60 ปี พบว่า ร้อยละ 92.00 ไม่ได้เรียน

หนังสือ ไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้ ร้อยละ 74.00 ส่วนในกลุ่มชายหญิงอายุ 60 ปี นั้น พบว่า ร้อยละ 100.00 ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 96.00 ไม่สามารถพูดหรือฟังภาษาไทยได้

ภาวะสุขภาพของชนชาติพันธุ์อ่าในประเทศไทยยังมีปัญหาเรื่องการเข้าถึงบริการ ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการดูแลสุขภาพเนื่องจากระดับการศึกษา ความสามารถในการสื่อสาร

Abstract

Akha is one of the six main hilltribe people who live in northern Thailand having migrated from southern China 150 years ago. Nowadays, there are at least 150,000 Akha in Thailand. The main objective of this study is to measure their health status and accessibility to Thai health care system. A cross-sectional design aimed to study health status among Akha in Thailand. 400 subjects from 168 villages were recruited into the study. Cluster sampling technique was used. Subjects were grouped into 8 age clusters; 0-1 year old, 1-5 year old, 6-12 year old, male 13-24 year old, female 13-44 year old, male 25-60 year old, female 45-60 year old, and equal or over 60 year old. Information was obtained by questionnaires which included general information, history of vaccination, child development assessment, mother and child health assessment, and family planning. All questionnaires had been tested for validity and reliability.

Results shows that 79.29% were Christian, 50% were 4-6 persons of family members. 40.24% had family income 50,000 baht/year, household water came from piped mountain water. 46.34% have lived 16-40 km. from a hospital, and 46.34% less than 1 km. from a Public Health Center. 98.83% had received vaccine from their local public health centers. 96% of children aged 0-1 year had been vaccinated at least once. 76.00% had had BCG, 26.00% HB0, 95.00% DTP-HB1, 92.00% DTP-HB2, 70.00% DTP-HB3, 30.00% M/MMR, 96.00% DTP4/HB4, 92.00% JE1/JE2, and 40.00% DTP5/OPV5. Only 4.80 % of children aged 6-12 year had been assessed by the MOPH protocol of child health development assessment. Among aged 13-25 years, 76.00% received health information via TV, 28.00% were smoking, 6.00% alcohol drinking and taking marijuana, 60.00% had had sexual experience, 36.67% before 16 year old, 56.67% used condom at first sexual experience, and 6.67% were homosexual. Among females aged 13-44 years 60.00% were illiterate, 26.00% could not speak Thai, 57.14% did not receive ANC during their pregnancies, 85.71% gave birth at home assessed by an un-trained midwife, only 2.86% received three doses of TT during pregnancy, 28.57% had had screened PAP smear, and 16.13% used no contraceptive after birth.. Among male aged 26-60 years 38.00 % were illiterate,

74.00% could not speak Thai. Among female aged 45-60 years 92.00% illiterate, 74.00% could not speak Thai. Those aged 60 year old and older all were illiterate and 96.00% could speak Thai.

Akha people in Thailand did not received regular health care service from MOPH Thailand. They had difficulty accessing care due to communication and language barriers. There is an urgent need to make health service more accessible to Akha and other hilltribe people.

